

Beiktatási díj: Hasábos petit-sor 7 kr. Bélyeg-díj minden beiktatásért 30 kr. A nyilttérben hasábos petit-sor 25 kr.

Az előfizetési pénzek és alap-kezelését illető minden tárgyak a kiadó-hivatalhoz (barátok-tere 8-ik szám) intézendők.

Szerkesztési iroda: Megyeház-utca a 8-ik szám földszint, hova a lap beltartalmára vonatkozó minden iratok intézendők.

Szerkesztő-szállása: Váci-utca: szálloda a „Nádor”-hoz.

MAGYAR UJSÁG.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

postai szétküldéssel vagy Buda-Pesten házhoz hordva:

Három hónapra	5 forint.
Hat hónapra	10 „
Kilenc hónapra	15 „
Egész évre	20 „

Minden pénzjárulók bérmentesítve kéri-tik beküldeni.

FELÜGYELŐ BIZOTTSAG: Csernovics Péter, Csanádi Sándor, Degenfeld Gusztáv gróf, László Imre, Vályi János, országgyűlési képviselők.

A „Magyar Ujság” magántárs-sürgőnyei.

Zágráb, nov. 17. A tartománygyűlésen valamennyi szóval 4 ellen határozottatott a királyi leiratnak eleget tenni.

Bukarest, nov. 17. A Romanul tulajdonosa Rosetti bukaresti polgármesterré választott.

Berlin, nov. 17. A budgetvita folyában Heydt pénzügyminiszter kijelenté, hogy Bismark december elején remél megérkezni. Erélyesen felszólalt Lasker indítványa ellen (a szövetség bevételeinek felemelése és egyidejűleg az adónak lejjebb szállítása Poroszországban).

Pétervár, nov. 17. A atonai konferencia tegnapi zülésében egy jegyzőkönyv iratot alá, mely jövőre a nemzetközi szrdéseknek alapul fog szolgálni.

London, nov. 17. Vidékbeli sürgönyök szerint a liberal sok győztek a legtöbb választásnál. A választások eredménye a fővárosban 39 liberalis és 22 conservativ. — Hat liberalis választás a mu t ülészek alatt a conservativoké volt.

Paris, nov. 17. A parisi felebbviteli törvényszék megerősítette a Seine kerületi keresk. törvényszék itéet, mely Armand hajótulajdonost vagyonbukottnak nyilatkoztatta ki.

A „Moniteur” megerősíti a Gaulois elleni törvényes lépéseket és a Gaulois által közzétett híreket egy felfedezett összeesküvésről légből kapottaknak nyilatkoztatta ki.

Florencia, nov. 17. A kormány némi megfontolás után Nápoly városának engedélyt adott egy nyemény-kőc öntre. Állítják, hogy a kormány elhatározta, jövőre más városoknak többé nem adni engedélyt nyeményekkel összekötött kölesönökre.

Legujabb tudósítások.

— A zágrabi tartománygyűlés nov. 16-án nyitott meg. Jelen voltak a főurak s főispánok. Az ölnök közölte a kiegyezkedésre vonatkozó leiratot s mondá, hogy a fumei ügy még mindig nyit kérdés. Számos hatóság bizalmi irata lett fölolvastva.

— A pénzügyi s kereskedelmi miniszteriumok által fölföldre küldött bizottság legközelebb haza fog érkezni. Mint mondják a kereskedelmi s különösen a dohányügyben dualisták.

Irányi Dániel levele a pécsiekhez.

Uraim tisztelt választók! A képviselőház megsemmisítette a június 21-iki választást.

Ezen határozat megfoszt ugyan a szerencsétől, hogy sz. kir. Pécsvárosát az országgyűlésen képviselhessem, de nem old fel azon édes kötelesség alól, miszerint a bennem helyezett nagy-lelkű bizodalomért köszönetet mondjak választóimnak, mit csak azért halasztottam el eddig, mivel azt személyesen tehetni reméltem.

Két ok, — ha nem csalódom, — indította Öntket, Uraim, leginkább, hogy szavazataikkal megtsízteljének: először ama férfinak ajánlása, kit előttem választottak volt meg képviselőjöknek, ama férfinak, ki iránt Önökkel együtt a nemzet óriási többsége a legnagyobb bizalom és ragaszkodással viseltetik, s a kinek baráti jó indulata életem büszkesége; másodszor, tulajdon noha szerény, multani és azon elvek melyeket vallani s követni meg nem szűntem, s a melyek önnön meggyőződésökkel megegyeznek.

Ezen elvek: az ország függetlensége, s a haza polgárainak szabadsága és egyenlősége, szellemi és anyagi jóléte.

Az 1867-iki egyezmény több lényeges kelő-kétől az állami létnek fosztotta meg az országot, olyanoktól, melyeknek hiánya nemcsak állását kisebbsíti az európai nemzetcsaládban, hanem fejlődését is akadályoztatja, s a mi fő, magát a megmaradt csonka alkotmányt is ugyszólván biztosíték nélkül hagyja.

E kelleknek tehát, nevezetesen a kül-, had-, pénz- és kereskedelmi ügyek feletti önálló rendelkezhetőségnek alkotmányos uton visszaszerzése és biztosítása, a hazafiak legelső kötelességök.

A kormány és hívei azzal ijesztgetik a nemzetet, hogy a 67-iki alku terének elhagyása az előbbeni önkény helyredállítására vezetne. En nem osztom ezen véleményyt.

A hatalom nincs azon helyzetben, hogy Magyarország ellenszenvét újra kihívni s avval dacolni merhetne; azt sem belső körülményei az osztrák birodalomnak és pénzügyi állota, sem a külvilágonak meg nem engedik. S ha mindamellott elég rövidlátó lenne, azt megkísérteni, csakhamar és alkalmasint véglegesen kijózanodnék elfogultságából.

Nem jótalan, a mit Magyarország követel, s ha éretten megfontolják az illetők, az osztrák birodalomnak sem sérti az érdekeit; sőt inkább. A teljesen kielégített Magyarország biztonság és tehetősebb szövetségese lenne Auszriának a

halad, a felelősség terhe ő reájok esik, nem reánk.

A nemzet ö s s z e s akarátát említettem, Uraim, a nemzet nevezete alatt az ország valamennyi nemzetiségét érto.

Hogy Ausztriával szemben ellenállhatlanul erős legyen szavunk, kell, hogy abb a nem-magyar nemzetiségek egyező hangjai vegyüljenek. Ez okon is szükséges tehát, hogy minden igazságos és méltányos kívánataik haladéktalanul teljesítsenek, mindazok, melyek a magyar korona épsége és felsőbb politikai egységével megegyeztetetők, s azt sem egyenesen sem közvetve nem veszélyeztetik. S teljesítsenek ne csak a papir holt betűiben, hanem az élő valóságban is, az egyenlőség és testvériség alapján, nem követelve a magyar nyelvnek semmi kiváltságot a többiek felett, hanemha mely azt, mint a lakosok többségének nyelvét, a kormányzat ügyeiben természetesen és elkerülhetlenül illeti.

De nemcsak szabad országot, s z a b a d polgárokat is akarok én a szabad országban.

Elismerve és biztosi va akarom látni az ország lakóainak természeti, polgári és politikai jogait, születés, vallás és nemzetiség különbsége nélkül: a tökéletes személy-, vallás-, sajtó-, szólás-, gyülekezés-, és egyesületi s a munkaszabadság, nem korlátoztatva egyéb mint mások jogai s a társadalom valódi érdekei, s biztosítva a tisztviselők felelőssége s a törvényszékek függetlenségét által.

Amde szabadság egyenlőség nélkül nem egyéb kiváltságnál.

Az 1848 ki törvények eltörölték ugyan nagyobbbrést a nemes és nem-nemesek közötti különbséget, de nem törölték el valamennyit. Az igazság azt kívánja, hogy a hátralevők is eltöröltsenek.

El azon kiváltsága a főrendűeknek, hogy születésüknél fogva törvényhozók; el amaz előnye a nemeseknek általában, hogy minősítésre (censusra) tekintet nélkül választók; el végre az is, miszerint akármilyen sorsuk legyenek ezek, a testi büntetések alól ki vannak véve, holott a nem-nemesek csak úgy nem esnek czen gyalázó fenyték alá, ha nemzetőri képességgel bírnak. El a bottal, Uraim, el mindenekre nézve! El minden kiváltsággal, a mit a vak szerencse nyújt, kiűntetés csak az érdemet illeti.

Szabad ország a többé kevésbé szabad és egyenlő emberek találhatók a félmíveltek között is: én a társasági egyenlőséget akarom látni. A társasági egyenlőség minden Áldásával akarom egyenlővé látni.

telenek egyszermind, s hogy o miatt a haladás sem elég gyors, sem elég általános nem lehet.

Nincs a világon ország, a melynek lakozai akkora adót fizetnének, mint Magyarország. Ezen tehát mielőbb segíteni kell, és pedig a terheknek nemcsak alább szállítása, hanem igazságosabb felosztása, s a közvellen adók közül némelyeknek, mint pl. a dohány- és sógyedárúságnak, a husadónak, a hírlapbélyeknek megszüntetése által.

A terhek leszállítása, s egyuttal a munkaerő fokozásának egyik leghatásosabb módja pedig a katonaság létszámának kevesbitése. Nemzeti hadsereg és jó sze vezet mellett, míg háboru esetén a lehető legnagyobb erő lez kiállítható a haza védelmére, béke idején a lehető legkisebb szám fogja terhelni a kincstárt, s apasztani a munkás kezeket.

De mit sorolok elő lehátat ama következők közül, melyek a felállított elvekből önkényt folynak, s a melyek távlatból sem merítik ki azo teendőket, a melyeket a törvényhozó feladatának tekintek, s a melyeknek, ha az ország tanácsában ülhetni van szerencsém, mielőbbi valósítására csekély erőmhöz képest törekedtem volna.

Hisz nem említettem meg a hűbéri maradványok eltörölését: nem a törvénykönyveknek a kor kívánalmi szerinti megalkotását; nem a mező gazdaság, ipar és kereskedés előmozdítását, többi között önálló bank vagy bankok felállítása segítségével; nem a közlekedési eszközök, a neveléssel együtt a hadas emeleghatalmasabb emeltyűinek szaporítását; nem a tudományok és művészeteknek országszerte ápolását; nem az alsóbb néposztályok sorsának javítását; nem az erkölcsi és művelődés terjesztésére célzó intézetek pártolását; nem a szegénysorsunk és a középosztály önértetének emelését, s az értelmiség jogainak érvényesítését a nemesség igazolatlan túlsulya ellen; nem minden igazságtalanság és visszaélés megtámadását; nem a törvényhatóságoknak alkotmányos jogaikban megtartását; nem a kormány tettei és mulasztásainak szigorú ellenőrzését; nem arnyi mást, mi az ország polgárisodása és felvirágozására vezet, s a minek valósítása kiolthatatlan vágya lelkemnek. Nem soroltam elő mindezeket, mert valamint a részek az egészben úgy benne vannak mindazon elvekben, miket eno soraim előjén érintettem; az ország függetlensége, a polgárok szabadsága és egyenlősége, szellemi és anyagi jóléte.

Ez elvek világánál akarom a régi jónak

Pest, nov. 17.

△ Az ország czimkérdésének szerencsés (1) o döntése fölött a kormánylapok a P. Naplótól kezdve le a Századunkig mind hosannát énekelnek. Hogy minek s miről örüljön valaki, ez nagyon egyéni dolog. Az érzékeny gyermek a bádó-ágyunak és fakardnak is nagyon örül. Nem akarnánk tehát kegyetlenek lenni, hogy a kormánypárti sajtót háborgassuk az ő ártatlan örömeiben.

Kettőt azonban meg kell jegyeznünk.

Egyik az, hogy ha Magyarország önállósággal bír, a kormánypárt maga állítja hogy bír, ez esetben egyedül Magyarországnak, a magyar törvényhozásnak joga meghatározni, hogy szerződés kötésénél és a diplomatiái érintkezésekben Magyarország mikép, mily czimmet, minő alakban legyen említve. A bécsi kormány tehát, melynek élén Beust úr áll, saját bon plaisirje szerint e kérdés elintéését magának helytelenül tulajdonította. Így áll a dolog, ha Magyarország önálló ország.

M sik, mit jegyzékbe veszünk az, hogy a megrendelt czimezés megfelel a birodalmi egység eszméjének, de Magyarország önállósága abban kifejezést nem nyer. Mellőzzük azt a körülményt, a mely a kormánynak e kérdésben az utolsó pillanatig tartott határozatlanságáról s kapkodó bizonytalanságáról tanuskodik; hogy t. i. a „Budapesti közlöny” vasárnapi száma kettős kiadást ért. Az elsőben a kormányrendelet: „Ausztriai császár, Csehország, Galiczia királya, stb. Magyarország apost. királya” czimről értesít. Ez a kiadás aztán beszédetett és jött a Budapesti közlöny második kiadása, melyben már Galiczia királya nincs említve.

Hanem említve van Csehország. Atalában a rendelet az osztrák császárságot mint oly collectív czimet állítja fel, mely magában foglalja a cseh királyságot, a magyar királyságot stb. Ez a „stb” ép oly jellemző mint a cseh királyság megemlítése, mely azt látszik mondani, hogy a sokat emlegetett dualizmus, nem dualizmus; és a mint jellemző az „osztrák-magyar birodalom” a mely czim, akármint csúrkék csavarják a dologot, nem felel meg azon fogalomnak, hogy Magyarország önálló ország, hanem egyszerűen birodalmi egységet jelent.

— A Hazánk mai száma egy terjedelmes cikket hoz — a czimből ítélve — vidéki munkatársai egyiktől, a nemzetiségi kérdésben. A cikk egy hosszú sorozata a nem magyar

tásnál. A választások eredménye a fővárosban 39 liberalis és 22 conservatív. — Hat liberalis választás a mu t ülészek alatt a conservatíveké volt.

Paris, nov. 17. A parisi felebbviteli törvényszék megerősítette a Seine kerületi keresk. törvényszék ítéletét, mely Armand hajótulajdonost vagyombukottnak nyilatkoztatta ki.

A „Moniteur“ megerősíti a Gaulois elleni törvényes lépéseket és a Gaulois által közzétett híreket egy felfedezett összeesküvésről légből kapottnak nyilatkoztatja ki.

Florenz, nov. 17. A kormány némi megfontolás után Nápoly városának engedélyt adott egy nyereségy-köc öntre. Állítják, hogy a kormány elhatározta, jövőre más városoknak többé nem adni engedélyt nyereségyekkel összekötött kölcsönökre.

Legujabb tudósítások.

— A zágrábi tartománygyűlés nov. 16-án nyitott meg. Jelen voltak a főurak s főispánok. Az elnök közölte a kiegyezkedésre vonatkozó leiratot s mondá, hogy a fumei ügy még mindig nyit kérdés. Számos hatóság bizalmi irata lett fölolvastva.

— A pénzügyi s kereskedelmi miniszteriumok által külföldre küldött bizottság legközelebb haza fog érkezni. Mint mondják a kereskedelmi s különösen a dohányügyben dus tapasztalatokat szereztek, s az ezek alapján életbe léptetendő reformok hazánk dohány-cultúrájának nagy előnyére fognak szolgálni. (Kívánnuk, hogy ugy legyen s ne kelljen majd azt mondanunk, hogy — hiába járták be a külföldet.)

— Bukarestből távirják, hogy Károly fejedelem tegnap Bratiano egyik uradalmáról Bukarestbe érkezett. — A „Romanul“ kijelenti, hogy azon esetben, ha a párisi szerződés revíziójáról szóló hírek megvalósulnának, Oroszország is követelhetné a szerződés néhány — reá nézve kellemetlen határozmányainak módosítását.

— Gonfból érkezett tudósítások jelentik, hogy a nagy tanácsba és városi testületbe való választások alkalmával a jobbpárton a függetlenek, a balpárton pedig a radicalisok győztek. Fazy megválasztott.

Ezen elvek: az ország függetlensége, s a haza polgárainak szabadsága és egyenlősége, szellemi és anyagi jóléte.

Az 1867-iki egyezmény több lényeges kielégítéstől az állami létnek fosztotta meg az országot, olyanoktól, melyeknek hiánya nemcsak állását kisebbiti az európai nemzetesaládban, hanem fejlődését is akadályoztatja, s a mi fő, magát a megmaradt eszoka alkotmányt is ugyszólván biztosíték nélkül hagyja.

E kellekeknek tehát, nevezesen a kül-, had-, pénz- és kereskedelmi ügyek feletti önálló rendelkezhetőségnek alkotmányos uton visszaserzése és biztosítása, a hazafiak legelső kötelességek.

A kormány és hivei azzal ijesztigotik a nemzetet, hogy a 67-iki alku terének elhagyása az előbbeni önkény helyreállítására vezetne. En nem osztom ezen véleményyt.

A hatalom nincs azon helyzetben, hogy Magyarország ellenszenvé: ujra kihívni s avval dacolni merhetne; azt sem belső körülményei az osztrák birodalomnak és pénzügyi állapota, sem a külviszonyok meg nem engedik. S ha mindamellett elég rövidlátó lenne, azt megkísérteni, csakhamar és alkalmasint véglegesen kúszanodnék elfogultságából.

Nem jogtalan, a mit Magyarország követel, s ha éretten megfontolják az illetők, az osztrák birodalomnak sem sérti az érdekét; sőt inkább. A teljesen kielégített Magyarország biztosabb és tehetősebb szövetségese lenne Austriának a közös veszedély óráiban, mint az olyan, melynek annyi forró kívánata teljesítetlen marad.

Át fogja ezt végre látni a hatalom s nem ellenezni tovább a nemzet óhaját, különösen ha azon párt is, mely a közösügyi törvényeket indítványozta, az ország eme kívánságának erejéről meggyőződve, az elhagyott 1848-iki alapra visszatér, s a nemzet mint egy férfiú álland a koronával és Austriával szemközt.

S miért ne tennék ezt ama férfiak, a kik magok sem tartják a 67-ki művet tökéletesnek, kik azt csupán a vélt kényszerűség hatalma alatt hozták létre, s a kik az ország teljes önállását belsőképen magok is óhajtják?

Nem mi rajtunk van tehát lemondani a nemzet igazairól, hanem rajtok visszacsatlakozni a nemzet óhajátaihoz. S ha nem teszik, s ha e miatt a nemzet kívánatainak teljesülése tovább el-

Elmervo és biztosítva akarom látni az ország lakosainak természet polgári és politikai jogait, születés, vallás és nemzetiség különbsége nélkül: a tökéletes személy-, vallás-, sajtó-, szólás-, gyülekezés-, és egyesületi s a munkaszabadsága, s em korlátoztatva egyéb mint mások jogai s a társadalom valódi érdekei, s biztosítva a tisztviselők felelőssége s a törvényszékek függetlensége által.

Amde szabadság egyenlőség nélkül nem egyéb kiváltságnál.

Az 1848 ki törvények eltörölték ugyan nagyobb részt a nemes és nem-nemesek közötti különbséget, de nem törölték el valamennyit. Az igazság azt kívánja, hogy a hátralevők is eltöröltessenek.

El azon kiváltsága a főrendűeknek, hogy születésöknél fogva törvényhozók; el amaz előnye a nemeseknek általában, hogy minősítésre (consusra) tekintet nélkül választók; el végre az is, miszerint akármi sorsuak legyenek ezek, a testi büntetések alól ki vannak véve, holott a nem-nemesek csak ugy nem esnek ezen gyalázó fenyték alá, ha nemzetőri képességgel bírnak. El a bottal, Uraim, el mindenekre nézve! El minden kiváltsággal, a mit a vak szorosan nyújt, kitérítet és csak az érdemet illeti.

Szab d ország s többé kevésbé szab d és egyenlő emberek találhatók a félmíveltek között is: én a társasági egyenlőség előnyeit a polgárisodás minden áldásával akarom egyenlítővé látni.

Magyarország népességének egy harmada irni olvasni nem tanul; tizenhétézer községből ötezerben nincsen iskola. A gonoszítottak iszonyu módon szaporodnak, az erkölcsiség általában igen sok kívánni valót hagy fenn nálunk. Ennek másképp kell lenni ezután.

Iskolákat kell állítani a hol nincsenek, munkára szolgálatni alkalmat, szorgalom, takarékosságra serkenteni fent és alant, az uri osztályt és a szegényeket egyaránt.

En bűnnek tartom hizelegni a nemzetnek, azért őszintén kimondom, hogy nekünk nemcsak tanulnunk, de dolgoznunk is többet kell mint eddigelé, hogy a nyugoti művelt és gazdag ál amok nyomaiba léphessünk.

De midőn ezen nézetet ily magyarán kifejezni bátor vagyok, nem hallgathatom el másrészt azon körülményt, miszerint a nép vállaira rajtolt terhek nemcsak tulságosak, hanem hely-

hozó feladatának tekintet, s a melyeknek, ha az ország tanácsában ülhetni van szerepem, mielőbbi valóítására csekély erőmhöz képest törekedtem volna.

Hisz nem említettem meg a hűbéri maradványok eltörölését: nem a törvénykönyveknek a kor kívánalmait szerinti megalkotását; nem a mező gazdaság, ipar és kereskedés előmozdítását, többi között önálló bank vagy bankok felállítása segítségével; nem a közlekedési eszközök, a neveléssel együtt a hadadás emeleghatalmasabb emeltyűinek szaporítását; nem a tudományok és művészeteknek országsszerte ápolását; nem az alsóbb néposztályok sorsának javítását; nem az erkölcsiség és művelődés terjesztésére czélzó intézetek pártolását; nem a szegénysorsuak és a középosztály önértetének emelését, s az értelmiség jogainak érvényesítését a nemesség igazolatlan tulsulya ellen; nem minden igazságtalanság és visszaélés megtámadását; nem a törvényhatóságoknak alkotmányos jogaikban megtartását; nem a kormány tettei- és mulasztásainak szigorú ellenőrzését; nem arnyi mást, mi az ország polgárisodása és felvirágozására vezet, s a minnek valóítása kiolthatatlan vágya lelkeknök. Nem soroltam elő mindezeket, mert valamin: a részok az egészben ugy benne vannak mindazon elvekben, miket eme soraim elején érintettem; az ország függetlensége, a polgárok szabadsága és egyenlősége, szellemi és anyagi jóléte.

Ez elvek világánál akarom a régi jónak alapján, és a béko maasztjai közepett, az ifjú Magyarországot felépítve látni, mely szeretett tanyája legyen valamennyi osztály, vallás-és nemzetiségnek, s erős vára a szabadság-és polgárisodásnak, dacolni képes a külső viharok, dacolni egy uj ezredév viszontagságaival.

Ez óhajtatóm én nekem ez, Uraim, Önöknek is lelki vágya. És mert ez így van, nem kétkedem, hogy akárkiro essék is ujabb választásuk, a férfiú, kit bizodalomukra érdemesíteni fognak, ezen elveknök leend barátja, megpróbált hibe.

E boldogító reményben, fogadják, kérem, tisztelt választóim, forró hálámat az irántam tanusított megbecsülhetetlen bizodalomért, a mely a hontalanság fájdalmi között ir gyanánt esett szívemnek s a mely, mig élok, dicsősége marad politikai pályámnak.

Páris, októb 20-án 1868. stb.

önálló ország.

M sik, mit jegyzékbe veszünk az, hogy a megrendelt czimezés megfelel a birodalmi egység eszméjének, de Magyarország önállósága abban kifejezést nem nyer. Mellőzzük azt a körülményt, a mely a kormánynak e kérdésben az utolsó pillanatig tartott határozatlanságáról s kapkodó bizonytalanságáról tanuskodik; hogy t. i. a „Budapesti közlöny“ vasárnapi száma kettős kiadást ért. Az elsőben a kormányrendelet: „Ausztiai császár, Csehország, Galiczia királya, stb Magyarország apost. királya“ címről értesít. Ez a kiadás aztán beszédetett és jött a Budapesti közlöny második kiadása, melyben már Galiczia királya nincs említve.

Hanem említve van Csehország. Átalában a rendelet az osztrák császárságot mint oly collectiv czímet állítja fel, mely magában foglalja a cseh királyságot; a magyar királyságot stb. Ez a „stb“ ép oly jellemző mint a cseh királyság megemlítése, mely azt látszik mondani, hogy a sokat emlegetett dualismus, nem dualismus; és a mint jellemző az „osztrák-magyar birodalom“ a mely czim, akár mint esürjék csavarják a dolgot, nem felel meg azon fogalomnak, hogy Magyarország önálló ország, hanem egyszerűen birodalmi egységet jelent.

— A Hazánk mai száma egy terjedelmes cikket hoz — a czimből ítélve — vidéki munkatársai egyikétől, a nemzetiségi kérdésben. A cikkek egy hosszú sorozata a nem magyar nemzetiségek ellen szórt epés recriminatioknak, mintha csak arra volna számítva, hogy a magyar és nem magyar nemzetiségek lehetőleg összeveszítettessenek. Megfoghatatlan, hogy egy becsületes törekvésű magyar lap hogyan követhet el oly botlást, a minő botlás ezen ingerlő cikkeknek kiadása.

A Hazánk körül csoportosuló ellenzéki töredék csak ugy tudja mint mi, hogy a nemzetiségi kérdésben kétféle politika közt lehet választani.

Egyik a magyar és nem magyar nemzetiségek közötti biromatatlanság, szenvedély, gyűlölet ápolása. Ennek a politikának agent provocateursi folyvást arra tanítják a magyart, hogy éljen ellenségeskedésben a nem magyar nemzetiségekkel, azt hirdetik, hogy a nemzetiségi igényeket Magyarország feldarabolása nélkül kielégíteni nem lehet.

TÁRCZA.

A magyar tud. akadémia ülése

november 16-án d. u. 5 órakor.

(Mln.) A philosophiai, történeti és törvénytudományi osztályok tartották szaktülésüket, melyre a hallgatók oly nagy számmal jelentek meg, hogy a német delegáció ülései miatt átalakított és rendezett kis terem alig volt képes őket befogadni. Minden legkisebb álló hely el volt foglalva, ifjak és öregek által, kik mind az érdekes felolvasásokat óhajtották meghallgatni.

Szilágyi Ferencz levelező tag olvasott „A heidelbergi kátéró“ onnek történetéről irt hosszabb művéből rövid mutatóvánt.

A heidelbergi káté 1563. évben jan. 19-én tétetett először közzé, mely máj 1574. évben lefordított magyar nyelvre és ki is nyomtatott; azonban jelenleg már egy példány sem

tettek. A várnak legrégibb multja nem érdekes, ennélfogva csak a 14. és 15-ik században ismert fontosságát kívánja értekező nagyobb figyelemre méltatni.

A vár történetének irásában csupán Podhradszky József, Nagy Iván, Kun Miklós munkáit, Vahot Imre és Kubinyi Ferencz által szerkesztett „Magyar- és Erdélyország képekben“ című folyóiratot lehet kutforrásul használni, nem lévén egyéb munka, mely e vár történetét tárgyzná.

Értekezését 3 részre osztja. Az első rész magában foglalja a diósgyőri regestumokat; a várra vonatkozó okmányokat, számszerint mintegy 130 és néhány darabot. A második rész Diósgyőrnek történeti ismertetését képezi. A harmadik rész szólni fog azon nevezetesebb diplomatiai eseményekről, melynek a nevezett vár egykor színhelye volt.

Az első rész kissé hosszás és unalmas lévén, azzal nem fárasztja hallgatóit; tehát szól a második és harmadik részről.

Diósgyőr gyönyörű vidéken, ösördök árnyékában fekszik: a heideni bíróvármánysor-

színhelye, több ízben tartózkodott itt Nagy Lajos, később Zsigmond és neje Borbála, Mátyás király, mig végre 1475. évben Beatrix birtokába jutott, de ez idő óta mindinkább hanyatlani kezdett.

Borsodmogyé 1786-ik évben egy leírást készített a várról, amikor azonban a vár már romba kezdett dűlni. Az 1804, 1813, 1815-iki okmányokban villának mondatik, tehát mezőváros volt, s mint ilyen Mátyás királytól több rendbeli kedvezményekben és kitüntetésekben részesítették. — Ezzel kapcsolatban felolvasó néhány okmányt mutat fel és ismerteti Mátyástól és Mária királynétól, melyekből kiünik, hogy e város a papi tized alól és egyéb dézamá alól kiváltságolva volt; de mindennek daczára nagyobb nevezetességre soha nem emelkedett.

A hozzátartozó helységekről és városokról szólva megemlíti értekező, hogy Miskolcz, (1368-tól fogva) nagy összefüggésben volt Diósgyőrrel; hozzá tartozott még Mohi, Mező-Kövösöd, Mező-Keresztes, Kápolna stb; de Zsigmond azok közül több uradalmat elzálogosított és eladomá-

évben, nov. 19-én, elfoglalta Lajos a lengyel trónt.

Ez időtájban, decz. 28-án, Diósgyőrött volt ufolag Nagy Lajos, hol Moldvaország ügyeivel foglalkozott — 1374—1377-ig; itt készült a Lithvánia elleni hadjáratra. Azonban Diósgyőr történetében főleg az 1381-ik év képezett főfontosságú epochát. Ugyanis ezen évben, nov. 26-án rectificálta Lajos a turini békét, e napon adott nyugtatóvánt Velencének, hogy a reárott 7000 aranyat novezett város küldöttségétől átvette, decz. 26-án bizonyította, hogy Zára és Cataro átadatott neki. Itt fogadta a velencei követeket is, mely alkalommal nagy ünnepélyességeknek lön tanuja e vár.

Zsigmond király korát illetőleg, legnevezetesebb az 1388-ik és 1412-ik év. Ugyanis innen indult ki Zsigmond 1388. évben, a boszniai hadjáratra; innen küldte, 1412. évben, a Velencében levő hadparancsnokok számára a szükséges rendeloteket; innen monesztett egy iratot Olaszország uraihoz és rendeihez.

Ugyanezen évben, május 6-án, Zsigmond

osztály tart szaktülést, melyre Vámbéry Armin és Ballagi Mór jelentette be egy-egy értekezést.

Az ülés vége 7 óra után.

Rossini és — Rothschild J.

++

(hl.) Az örök kaszás gazdag szákmányokat ejtett Párisban. E hó 14-én a zeneművészet legnagyobb mesterét Rossinit, 15-én, a rá következő napon pedig nemcsak Európa, hanem ugy szólván az egész világ leggazdagabb emberét ragadta el. A táviró tegnapelőtt Rossini, tegnap Rothschild James halálhírért hozta meg. Mindkettő halála egyformán hagyott nyomokat a nagy világon hátra.

Rossini dicső, gazdag, ünnepelt és elégedett ember volt műveiben sok millió ember gyönyörködött, sok kebel fölmelegült az Oceánon túl s innen — Rothschild halála pedig politikai jelentőségű.